

AKVAKULTURS BIDRAG TIL DEN EUROPÆISKE GRØNNE PAGT

EN NY STRATEGISK VISION FOR BÆREDYGTIG AKVAKULTUR I DEN EUROPÆISKE UNION

HVORFOR ER AKVAKULTUR VIGTIG FOR DIG?

Vidste du, at mere end halvdelen af verdens spisefisk og andre akvatiske fødevarer kommer fra akvakultur? Faktisk har opdræt af fisk og skaldyr (akvakultur) været den hurtigst voksende fødevarerproduktion i verden i de seneste årtier. Denne vækst forventes at fortsætte.

Hvad er fordelene ved akvakultur?

Når det foregår på en bæredygtig måde, kan akvakultur være med til at løse nogle af de mest presserende problemer, som vi står over for i dag.

- Akvakultursektoren leverer nærende og forskelligartede fødevarer til en voksende verdensbefolkning.
- Den reducerer behovet for at fange flere vilde fisk for at opfylde den stigende efterspørgsel efter fisk og bidrager derfor til at bevare fiskebestandene.
- Den leverer fødevarer, der er friske og lokale.
- Den producerer fødevarer og foder med mindre indvirkning på klimaet og miljøet end husdyrproduktioner.
- Den skaber hårdt tiltrængte arbejdspladser i udkantsområderne.
- Visse typer akvakultur bidrager til bevarelsen af økosystemer og biodiversitet.

Ud over at være gode proteinkilder indeholder fisk, skaldyr og alger også en række andre næringsstoffer, bl.a. mikronæringsstoffer som D- og B-vitaminer, selen, jod, zink, jern og kalium. Særligt de langkædede omega-3-fedtsyrer, som findes i disse fødevarer, har vigtige og gavnlige virkninger for menneskers sundhed og kan bidrage til at forebygge visse sygdomme.

© Győző Fent

AKVAKULTUR I DEN EUROPÆISKE UNION

På trods af alle fordelene er produktionen og forbruget af akvakulturprodukter i Den Europæiske Union (EU) ikke vokset med samme hastighed som i andre dele af verden. I 2018 var det kun 25 % af den gennemsnitlige EU-borgers samlede forbrug af fisk og skaldyr, der stammede fra akvakultur. EU's akvakulturproduktion dækkede kun 10 % af de fisk og skaldyr, der blev konsumeret i EU og udgjorde mindre end 2 % af verdensproduktionen.

Næsten 70 % af akvakulturproduktionen i EU er samlet i fire medlemsstater (Spanien, Frankrig, Italien og Grækenland). Når man ser på mængden af arter i akvakultur, er mere end halvdelen skaldyr, mens saltvandsfisk og ferskvandsfisk hver især tegner sig for ca. 20 % af den samlede mængde. Muslinger, ørred, guldbars, østers, havbars og karpe udgør den største del af EU's produktion.

Dette betyder, at der stadig er et stort potentiale for yderligere vækst og diversificering med hensyn til producentlande og opdrættede arter. Akvakultur kan forsyne forbrugerne i EU med endnu flere forskelligartede sunde og bæredygtige fødevarer, også dem der i højere grad forbruges i andre dele af verden, som f.eks. alger eller hvirvelløse dyr såsom søpindsvin.

© Ministry of Regional Development/Antonin Kapraň, 2018

Det vurderes, at der er 15 000 virksomheder i akvakultursektoren i EU, hvoraf langt størstedelen er mikrovirksomheder, der beskæftiger færre end 10 personer. Der er i alt næsten 70 000 beskæftigede inden for akvakultur (tal for 2018). Disse mikrovirksomheder er ofte familieejede og bruger forholdsvis dyre produktionsmetoder og -systemer.

EU er meget afhængigt af importerede akvatiske fødevarer. EU importerer over 70 % af de fisk og skaldyr, det forbruger. Det er derfor vigtigt at støtte yderligere vækst og diversificering af akvakulturproduktionen i EU på en måde, der bevarer miljøet og skaber flere arbejdspladser og økonomisk udvikling i udkantsområderne.

HVORDAN UDVIKLES AKVAKULTUREN I EU?

© JUAN CARLOS MUNOZ via Adobe Stock

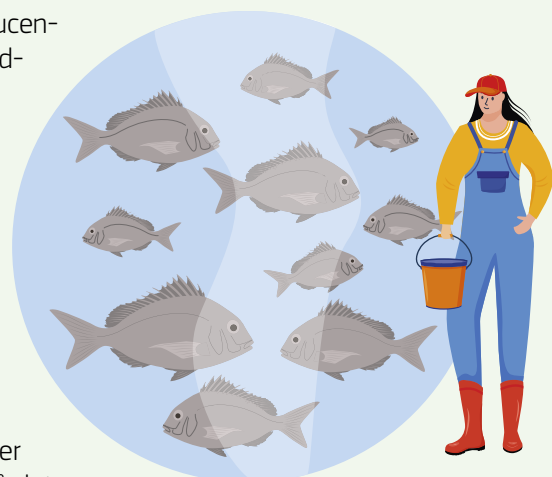
Allerede i 2013 **satte EU og medlemsstaterne et mål om at udvikle akvakulturen i Den Europæiske Union på en måde, der sikrer dens økonomiske, sociale og miljømæssige bæredygtighed.** Akvakultur er et komplekst erhverv der involverer mange elementer, f.eks. brugen af områder og vand, håndtering af de opdrættede dyrs sundhed og velfærd samt tiltag, som skal sikre, at de produkter, der bruges i opdrættet (f.eks. foder og lægemidler til dyr), er sikre for miljøet og menneskers sundhed. Akvakulturproducenterne skal overholde den omfattende EU-lovgivning, der dækker disse problemstillinger. Desuden fremmer specifik lovgivning om økologisk produktion ved hjælp af certificering og mærkning akvakultur, som overholder strengere produktionskrav vedrørende miljøpåvirkning og dyrevelfærd, ligesom lovgivningen begrænser og regulerer anvendelse af input.

© Hellenic Aquaculture Producers Organization (HAPO)

HVILKE REGLER SKAL AKVAKULTURPRODUCENTERNE I EU FØLGE, FØR DERES PRODUKTER NÅR FREM TIL DIN TALLERKEN?

- ✓ Før etablering og drift af et akvakulturanlæg, skal akvakulturproducenterne indhente tilladelse fra de kompetente myndigheder. Myndighederne kontrollerer i forbindelse med deres vurdering, om den foreslåede placering er egnet, og de efterprøver omhyggeligt akvakulturbrugets påvirkning på miljøet. Godkendte brug skal løbende overvåge deres påvirkning på miljøet.
- ✓ For at beskytte forbrugernes sundhed skal akvakulturproducenterne følge strenge regler for fødevarerhygiejne og dyresundhed. De må kun anvende godkendt og kontrolleret foder.
- ✓ For at beskytte miljøet må producenterne kun anvende godkendt foder og godkendte rengøringsmidler og lægemidler til dyr.
- ✓ Akvakulturproducenterne skal have tilladelse til at bruge havvand eller ferskvand til akvakulturbruget. Når vandet føres tilbage til miljøet, må det ikke forringe vandmiljøet.
- ✓ Akvakulturproducenterne skal desuden opfylde en række forpligtelser med hensyn til dyresundhed. Deres virksomheder skal være registreret og godkendt af sundhedsmyndighederne med ansvar for dyresundhed, og både akvakulturproducenten og disse myndigheder er forpligtet til at overvåge eventuelle sygdomme. Producenterne er også forpligtet til at føre flere registre, bl.a. med oplysninger om, hvor mange dyr der kommer ind på og forlader anlægget, og hvor mange der dør. De skal også registrere de foranstaltninger, de træffer for at forebygge og håndtere enhver risiko for sygdom.
- ✓ Derudover skal producenterne sikre en human behandling af opdrættede dyr i hele deres produktionscyklus samt under transport og slagtning.
- ✓ Brugen af lægemidler til dyr kræver en recept fra en dyrlæge, og kun godkendte lægemidler er tilladt under overholdelse af de foreskrevne tilbageholdelsestider og grænseværdier for restkoncentrationer. Producenterne skal registrere alle de lægemidler, de bruger, og de skal opbevare en kopi af recepterne.

De offentlige myndigheder i de forskellige EU-medlemsstater har det primære ansvar for at sikre anvendelsen af disse regler og forvaltningen af akvakulturaktiviteterne. Europa-Kommissionen arbejder også sammen med eksperter i medlemsstaterne og modtager input fra akvakultursektoren og andre interesserede parter såsom NGO'er. Sammen sikrer de, at akvakulturen kan vokse på en måde, der gavner producenterne, samfundet og forbrugerne, samtidig med at den bevarer det miljø, den er afhængig af. Dette samarbejde er baseret på strategiske retningslinjer fra Europa-Kommissionen og nationale strategiske planer for sektoren.

Den europæiske grønne pagt er EU's nye vækstdagsorden. Dens formål er at stimulere økonomien og skabe arbejdspladser og samtidig fremskynde den grønne omstilling. I denne kontekst er det vigtigere end nogensinde at sikre, at akvakulturen i EU vokser på en måde, der også bidrager til vigtige mål som reducere af kulstofemissioner, omstilling til mere bæredygtige fødevarer systemer, vending af tabet af biodiversitet, reducere af forurening og jobskabelse i udkantsområderne.

Derfor har Europa-Kommissionen i 2021 vedtaget nye strategiske retningslinjer for udviklingen af denne sektor i EU. De baner vejen for, at EU's akvakultur kan blive til en endnu mere konkurrencedygtig og modstandsdygtig sektor og blive en global reference for bæredygtighed inden 2030. Kommissionen har

inddraget EU-medlemsstaterne, akvakultursektoren og andre interesserede grupper og borgere i udarbejdelsen af disse retningslinjer.

De strategiske retningslinjer dækker alle spørgsmål, der er relevante for en bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i EU, og kommer med konkrete anbefalinger til Kommissionen, medlemsstaterne, akvakulturproducenterne og andre relevante aktører såsom NGO'er. Disse anbefalinger omfatter udviklingen af vejledning og god praksis for forskellige aspekter af akvakulturaktiviteterne.

Opnåelse af målene i de strategiske retningslinjer **afhænger af os alle**, dvs. myndighederne i EU og medlemsstaterne, akvakulturproducenter, NGO'er, investorer, forarbejdningsvirksomheder, detailhandlere og forbrugere.

© BIM

DE NYE RETNINGSLINJER VEDRØRER:

- ✓ fremme af adgang til arealer og vand, så EU's akvakultursektor kan fortsætte med at vokse
- ✓ lettelse af unødvendige administrative byrder i forbindelse med godkendelsen af nye akvakulturbrug
- ✓ yderligere begrænsning af akvakulturens påvirkning på miljøet og fremme af de typer akvakultur, der er mest gavnlige for miljøet og klimaet
- ✓ forbedring af foranstaltningerne vedrørende dyresundhed og -velfærd
- ✓ sikring af, at akvakulturen tilpasser sig klimaændringerne og bidrager til at afbøde virkningerne af disse ændringer
- ✓ mere og bedre information til forbrugere og borgere om akvakultur i EU
- ✓ fremme af forskning, innovation og udvikling af relevante kompetencer
- ✓ fremme af diversificering af produktionen for at øge udbuddet af akvakulturprodukter, særlig af nye lovende arter i EU såsom alger eller hvirvelløse havdyr (herunder bløddyr eller andre hvirvelløse dyr såsom søpindsvin eller søpølser).

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2022 © Den Europæiske Union, 2022

Videreanvendelse af dette dokument er tilladt med passende kildeangivelse og angivelse af eventuelle ændringer (Creative Commons Attribution 4.0 International licens). Ved enhver anvendelse eller gengivelse af elementer, der ikke ejes af Den Europæiske Union, kan det være nødvendigt at indhente tilladelse direkte fra de respektive rettighedshavere.

Print	ISBN 978-92-76-31851-4	doi:10.2771/660	KL-09-21-047-DA-C
PDF	ISBN 978-92-76-31829-3	doi:10.2771/94038	KL-09-21-047-DA-N